

EEN LEIDS HERENHUIS VOL INSPIRATIE

DOOR BIRGITTA DE LEEUW

Stel je eens voor: een gigantisch herenhuis vol textiele werken uit de hele wereld, van siervoorwerpen tot kledingstukken, van héél oud tot nieuw. En stel je dan voor, dat je dat textiel - waaronder prachtig weefwerk - niet alleen mag bekijken, maar ook mag aanraken, voelen, bestuderen. Zou dat niet prachtig zijn?

Dr. Gillian Vogelsang-Eastwood
foto Birgitta de Leeuw

Laat zo'n herenhuis er nu zijn! Het staat in Leiden en huisvest het Textile Research Centre (TRC), het internationaal textiel kenniscentrum met meer dan 54.000 eregistreerde textielvoorwerpen. Het TRC is opgericht door dr. Gillian Vogelsang-Eastwood, met als doel om textiel die plek in ons cultureel erfgoed te geven die het verdient. Als je bedenkt hoe belangrijk textiel en kleding zijn en altijd waren, is het verbijsterend hoe slecht de ambachtelijke kant ervan wordt gewaardeerd en hoe weinig we ervan terugzien in de kunsthistorie. Met het TRC wil Gillian de balans terugvinden tussen het ambachtelijke van textieltechnieken, kennis, ontwerp en kunst.

De verzameling van het TRC steunt op drie pijlers:

- Textieltechniek en technologie, gerelateerd aan landen;
- Kleding en identiteit: wat mensen dragen om te zeggen wie ze zijn, eveneens gerelateerd aan landen;
- De referentiecollectie: puur techniek. De modewereld is daar momenteel bijzonder in geïnteresseerd.

De collectie komt letterlijk vanuit de hele wereld. Er zijn vijf verschillende verzamelingen: textiel en kleding afkomstig uit Europa, Amerika, Afrika, Azië en uit het Midden-Oosten.

Schappen vol textiel in het TRC
foto Birgitta de Leeuw

SCHATTEN VAN WEEFWERKEN

De textielvoorwerpen in het TRC zijn gemaakt met allerlei technieken, van breien tot borduren, van appliqueren tot quilten. Meer dan de helft van de verzameling bestaat uit geweven voorwerpen, waarbij iedere denkbare techniek vertegenwoordigd is. Van eenvoudige keperbindingen tot de meest ingewikkelde weefsels, zoals brokaat, fluweel en jacquard.

Het is overigens niet altijd de techniek die het werk interessant maakt. Gillian toont een doosje met resten van geweven textiel, in 1963 gevonden tijdens een opgraving in Turkije. De geschatte ouderdom is 6700 voor Christus en het is daarmee het op vier na oudste stuk textiel ooit gevonden. Het is gemaakt van een boomvezel en er zijn een begin van een franje en een zelfkant in te herkennen.

Een persoonlijke band heeft Gillian met een piepklein in platbinding geweven stukje wollen stof uit de derde eeuw voor Christus. Het maakte deel uit van haar eigen promotieonderzoek naar een specifieke weeftechniek in de Romeinse tijd.

Naast techniek en leeftijd is er een ander belangrijk aspect of iets een plek krijgt in de collectie en dat is het verhaal achter de textiel. Voor het TRC zijn de verhalen belangrijk: wie heeft het gemaakt, waar is het voor gebruikt? De voorwerpen uit de collectie hebben diverse achtergronden waarbij specifiek aan deze aspecten aandacht wordt besteed en waarbij waar mogelijk de oorspronkelijke gebruikers van het product betrokken worden. Een mooi voorbeeld daarvan is een verzameling van Nepalees textiel, waarbij het TRC zo mogelijk de lokale gemeenschap betreft bij het completeren van de verzameling. Of neem de serie van negen ikat-frames, allemaal in een verschillende fase van het proces. Ze zijn speciaal gemaakt voor het TRC door de Tenun Ikat Kabupaten Sintang Ikatwevers van Kalimantan. De afbeelding op de ikat symboliseert Vrouwen op Weg naar de Toekomst.

WAT HEEFT HET TRC TE BIEDEN?

Het TRC heeft dus een enorme hoeveelheid textiel, maar Gillian wil meer. Om de wereld van textiel werkelijk te kunnen representeren verwacht ze door te groeien naar uiteindelijk zo'n 100.000 items. Het TRC biedt cursussen voor onder andere archeologiestudenten en modeontwerpers, zodat die aan den lijve kunnen ervaren wat textiel is, hoe het eruit ziet, maar vooral hoe het voelt. Daarnaast stelt het TRC jaarlijks maximaal acht (internationale) stage- en onderzoeksplaatsen beschikbaar. De achtergrond van studenten kan van alles zijn: kunst, archeologie,

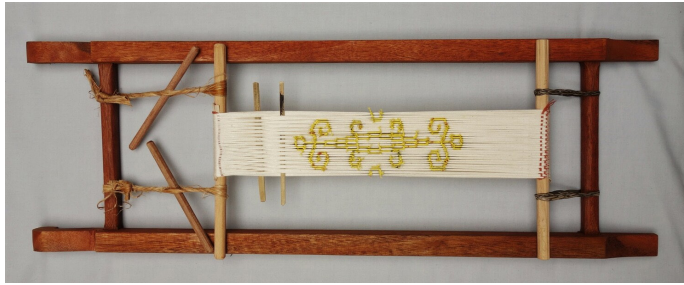
Textielresten, ongeveer 6700 jaar voor Christus
foto online collectie TRC

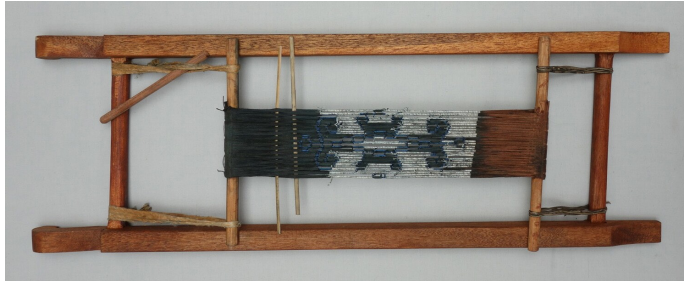
Romeins weefsel, derde eeuw voor Christus
foto Birgitta de Leeuw

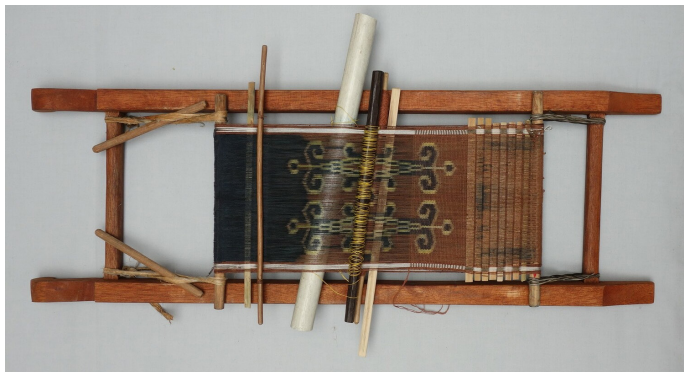
Fluweelweefsels 1400 tot 1700
foto Birgitta de Leeuw

Ikat uit Indonesië foto online collectie TRC

*Ikat uit Indonesië
foto online collectie TRC*

*Ikat uit Indonesië
foto online collectie TRC*

mode en zelfs theologie. Zo kun je op de website van het TRC bij de blogs een verslag vinden van een student die onderzoek heeft gedaan naar Japanse kasuri geweven stoffen. Het TRC ontvangt veel textiel, onder andere uit erfenissen. Textiel dat geen plek in de collectie kan krijgen wordt beschikbaar gesteld aan studenten zodat zij die alsnog kunnen verwerken of kunnen gebruiken voor eigen leerdoelen.

Ook voor de gewone wever heeft het TRC veel te bieden. Op de website vind je een online catalogus waarin op trefwoord gezocht kan worden. Daarnaast is er een bibliotheek die én online bekeken kan worden én live bezocht. Daarin zijn duizenden patronen te vinden. Wanneer je iets interessants hebt gevonden, maar het eerst wilt bekijken kan dat. Maak dan via de website een afspraak en de vrijwilligers van het TRC proberen een voorbeeld van de betreffende weeftechniek voor je klaar te leggen. Om te zorgen dat de verschillende ambachtelijke disciplines van textiel niet verdwijnen, verzorgt het TRC basiscursussen waaronder weven, borduren en spinnen.

Mocht je graag iets voor het TRC willen betekenen? Natuurlijk is er behoefte aan vrijwilligers, want het catalogiseren van de collectie is ontzettend veel werk. Daarnaast is het TRC op zoek naar sponsors om meer opslagruimte te creëren.

Want hoe mooi het pand aan de Boerhaavelaan ook is, voor 100.000 voorwerpen is het beslist te klein.

trc-leiden.nl